

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy órára 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször hirtetések alk. szerint jutányos áron vetelnek fel. Bélyeg-díj minden külön beigtatásért 30 kr.

Kiegyezés felmondásra.

Debreczen, szept. 4.

(k.) Ez az élcz, amely akár az immár harmincz esztendeje kinlódó közönséges rendszer halálos ítélete is lehetne, napról-napra nagyobb aktualitást és több-több komolyságot kezdett öltetni magára, pénzügyminiszter tegnapi beszéde után pedig szomorú valóság.

Szomorú ez a tény, mert fáj az igaz hazafinak látni Magyarországot abban a ferde helyzetben, hogy önálló államnak csufolják és mégis attól van függővé téve anyagi és ezzel együtt szellemi jóléte, vajjon nem mondja-e fel az osztrák kormány a kiegyezést?

L u k á c s László pénzügyminiszter tegnapi beszédében azt állította, hogy a kiegyezés megújítása nem kötelező ugyan, de ugyanazok a momentumok, amelyek a 67-iki országgyűlést megkötésére bírták, gazdasági tekintetben ma még nagyobb és fontosabb mértékben fennállnak, mint 67-ben, tehát mivel a kormány a gazdasági kérdések terén nem volt preokkupálva másrészt a szerződés megújítása az ország gazdasági fejlődését előmozdítja; nemcsak indokolt, hanem egyenesen kívánatos, hogy a vám- és keresk. szerződés megújíttassék. Ilyen vélemény mellett nemcsoda sőt egyenesen természetes, hogy a kormány, valamint a kormánypártnak nem egy organuma attól fél, hogy kénytelen lesz a kiegyezést felmondani, — holott ez kötelessége volna, mert hiszen a kiegyezési törvény szerint ha a gazdasági kiegyezést az utolsó előtti év végéig valamelyik fél fel nem mondja az a következő tíz évre en bloc érvényben marad, — ha tehát azon bármelyik állam változtatni szándékozik, a felmondás kötelessége, hogy aztán a törvény értelmében az utolsó év folyamán megkezdhessék az alkudozásokat az új kiegyezés, avagy az előkészületeket az önálló vámterület és bank ügyében.

Ez a törvény s ez alól akar kitérni mindenáron a kormány akként, hogy előbb alkudozik, aztán ha megegyezett törvénybe iktatja az új kiegyezést s nem felmondás hanem törvényszakaszk rendelkezése útján nyilvánítja érvénytelennek a régít.

Ilyen eljárást a törvény nem enged meg; de azt hihetné valaki, hogy ez talán czélszerűbb, mint az, amelyet a törvény kifejezetten elrendel.

Korántsem. Míg a mai kiegyezés érvényben van és szerződéses jellege alapján felmondva nincs, addig az az ember kezét természetszerűleg megköti s önkénytelenül is arra kényszerít, hogy

a z o n módosítsunk, holott a józan ész és maga a teteles törvény is azt rendeli, hogy tíz év leteltével kötelesek vagyunk új szerződés kötni, avagy a régít a maga épségében meghosszabbítani. Ennélfogva a kormánynak nem lehet egyéb a kötelessége, mint ez év december 31-ikéig a kiegyezést felmondani s akkor a tárgyalásokat megkezdeni, vagy — mert neki úgy jobban tetszik — tovább folytatni s azt a jövő év végéig törvénybe oktatni, avagy a tárgyalásokat megszakítván az önálló vámterületre áttérni, — vagy végre, ha az utóbbit nem akarja s az előbbivel nincs készen, — a k k o r provizorium.

A törvény értelmében tehát hiába fel a kormány a jelen sorok homlokán álló élcz alkalmazásától és hiába restelli azt, annak be kell következnie.

Hanem a mi az ő felfogását illeti, abban igaza van, hogy van mit restelnie az egész hatvanhetes társaságnak, mert ilyen bolond dolgot, mint ez a mi gazdasági kiegyezésünk, keveset hallott a világ. Beszéltek róla már igen sokat, az igaz, de az is tény, hogy eleget sohasem lehet róla beszélni, annyira bolond a dolog, úgy hogy a külföld csak nevet rajtuk s mi is nevetni szeretnénk, ha ránk nézve nem volna olyan szomorú.

A magyar nemzet és birodalma önálló, semmi más nemzetnek alávetve nincs, senkitől a világon nem függ; így hirdeti a törvény, rendeli parancsolja minden ember fiának, hogy azt így tartsa, — hanem azért minden tíz évben alávetés esedezéssel járul a szomszéd állam elé, melyhez tulajdonképen csak annyi köze, hogy uralkodója ugyanegy vele s ezéri a k ö l c s ö n ö s (de nem k ö z ö s) védelemre rá vannak utalva és kéri, hogy kegyeskedjék vele szerződésre lépni, viszontszolgálat fejében szívesen engedje magát foztani. Mikor pedig az ropant dühvel rátámad, hogy ne dörzsölődjék olyan ház felához, a hol nem látják szívesen még akkor sem tér észre, hanem egy esztendei határidőt tűz ki, hogy a szomszéd belássa: milyen nagy szüksége van neki (a szomszédnak) ő reá, de a házfalát — azt ott nem hagyja, jó neki ott az idegen eresz alatt s bár van elég ereje és módja hozzá: magának új és biztos fedelet építeni nem akar; miért? — mert szégyelli felmondani a lakást, a mely neki kárára van s a melyben szállásadója nem használja egyébre, mint éléskamarának, amelynek kulcsát gondosan őrzi, hogy valamiképen fel ne szabaduljon.

Hát arra születünk mi, hogy az eresz alatt álljunk, s hulljon a nyakunkba

az eső, mikor a saját erőnkől házat is építhetünk?

Ez már csakugyan nem valószínű. Arra valók vagyunk mi, hogy az osztrák olcsón fogyassza a mi búzáinkat s mi tőle drágán vegyük ruhánkhoz a posztót? Ez meg csakugyan nem lehet igaz.

Ilyen körülmények között tehát bármilyen fájdalmas az, hogy tűrni kénytelen az ember a felmondásra készült kiegyezéssel való élczelődés marásait, nem lehet egyéb hátra, mint az, hogy most még egyszer, de aztán utóljára is, felmondjuk azt a rabló szerződést, a melyet hivatalos nyelven vámszövetségnek neveznek s végre valahára álljunk a magunk lábára, alkossuk meg az önálló vámterületet!

A képviselőház ma d. e. 10 órakor tartott ülésén kezdte meg a bűnvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. — Eddigél csak a pártok vezérszónokai beszéltek és pedig: **H a v i á r** Dániel **P o l ó n y i** Géza, **R a g á l y i** Lajos és **I s s e k u t z** Győző.

Az örökös főrendek jegyzékének kiigazítása. **P e r c z e l** Dezső belügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésén két törvényjavaslatot nyújtott be az 1885. VII. törvény-czikk 4. §-a értelmében elkészített örökös főrendek jegyzékének kiigazításáról. A két törvényjavaslat közül egyik a gr. Vizyázó Sándor a gr. Normann Ehrenfelsek és a báró Harkányi János és Frigyes, Somlyóssy László Baich Miklós Milos és Iván Zeyk József családjának és származékainak örökös tagsági jogát iktatja törvénybe a másik pedig a báró Horváth és a báró Thoroczkay családokat rendeli fel venni azon családok sorába, a melyek, ha vagyoni képesítésük megvan, a főrendháznak tagjai lehetnek. Ez a tény. Mi azonban, nem tudjuk megérteni, mi akar lenni? Mert hiszen ha ez a törvénybeiktatás a királyi rang- és örökös főrendi tag-ig — adományozás szükséges, — mint lehet az, hogy az első törvényjavaslatban felsorolt családok tagjait a főrendház máris igazolta tagjává sőt azok már szavaztak is, továbbá az örökös főrendi tagságot a br Horváth és br **T o r o c z k a y** családoknak miért nem adományozza a király mint azt a törvény rendeli.

A Kassics-ügy. A Kassics-ügyben ismét újabb fordulat állott be, melyet az alábbiakban megjegyzés nélküli közlünk, az íteletet t. olvasóinkra bízván. A reaktívált miniszter tanácsos tegnap reggel a rendes időben megjelent hivatalában, hogy kötelességét tegye. 10 óra 15 perczkor a honvédelmi miniszter következő rendeletét kézbesítették neki:

Magyar királyi honvédelmi miniszter.

5795./ein. sz.

Önt a keb. XVII. ügyosztály vezetése és átlélaban minden hivatalos teendő alól ezenel felmentem és utasítom, hogy az ügyosztályt még a mai nap folyamán Szohner Antal osztálytanácsosnak rendszeresen adja át. A további rendeleteket lakásán veendi. Budapest, 1896. szept. hó 3-án.

Fejérváry, s. k.,
honvédelmi miniszter.

Kassics Péter ehhez képest átadta hivatalát Szohner Antal osztálytanácsosnak a következő sorokat intézte Fcjérváry Géza honvédelmi miniszterhez: Nagyméltóságú miniszter ur!

A f. szept. hava 3-áról 5795/eln. sz. alatt kelt magas rendeletre hivatalos tisztelettel jelentem, hogy a keb. XVII. ügyosztály vezetését a rendelet értelmében a mai napon Szohner Antal osztálytanácsos urnak átadtam.

Budapest, 1896. szept. 3.

Kassics Péter, s. k.
miniszteri tanácsos.

Minthogy Szohner Antal osztálytanácsos aug. 26-án 6 heti szabadságot kapott, ugyan csak 578E. elnöki számu miniszter rendelettel felhívták, hogy szabadságát megszakítva, nyomban vonnjon be s vegye át Kassics Pétertől a XVII. ügyosztály vezetését. Szohner osztálytanácsos ehhez képest tegnap reggel megjelent hivatalában, tudatva, hogy Kassics-csal egyidejűleg kapta az átvételre vonatkozó újabb rendeletet. Pontban fél 12 órakor az átvétel megtörtént, mit Kassics Péter a főntebb közölt sorokkal tudatott a honvédelmi miniszterrel. Azzal távozott lakására, hol nyugodtan várja a további rendeleteket.

Herman Ottó beszédéből.

Herman Ottó jeles tudósunk és országos hírű politikusunk a múlt vasárnap tartotta beszámolóját Miskolcra. Remek beszédéből, habár kissé megkésve is — kötelességünknek tartjuk t. olvasóinknak bemutatni az alábbi szép részletet, amelyek a szocializmusról és a függetlenségi elvekről szólnak:

Ha már az államot a társadalommal viszonyítom, legyen szabad, hogy mélyebb pillantást is vehessék némely jelenségre, mely teljesen alkalmas arra, hogy az igaz hazafi kebelében komoly aggodalmat keltsen.

Egyenesen azt a szerencsétlen közjogi viszonyt, a melyben az ország van, okolom, hogy a rendiség ütközni kezd, mert az arisz-

tokrataság bizonyos faja nem is magyar, hanem udvari termék.

A polgári állásra való büszkeség helyébe tódul a predikátumok feltámasztása, a nemesség-hajhászat, bárói, grófi rangra való törekvés a mi még ezeknél is gonoszabb: a földbirtokok megkötése, a közbirtokok nem hasznélvezet, hanem birtokarányban való felosztása, nehogy annak is jusson, a kinek nincsen: mindez egyfelől elkülönítő falat emel a társadalmi rétegek között, másfelől neveli a proletáriátusnak azt a faját, mely nemzeti államban nem közös anyá, hanem ellenségét látja.

En nem ismerem nemzetem ezeréves multjában vezetésebb mozzanatot, mint volt az, a midőn Hódmező-Vásárhely piacán megállott az első jóvérű, kékbeli magyar ember s azt hirdette nyíltan: nem vagyok magyar, hanem nemzetközi szocialista.

Pedig most már ezrével hirdetik!

Magyarország ezeréves történetének legfőbb tanúsága az, hogy egészben nem e nemzet sorának ugynevezett intézői voltak ezek között dicsők, de voltak szörnyetegek is feles számmal — hanem a magyar köznépek szívós ragaszkodása, a földhöz és magyarsághoz, volt az a hatalom, mely az államot magyarnak fentartotta, a mely valódi beolvastó erővel bírt. És épen azért abban a percben, a melyben ez a tulajdonság meggyengül, ez a nemzeti államra nézve veszedelmet jelent.

A midőn én most már azon vagyok, hogy ennek a végzetes jelenségnek alapját földerítsem, nem tehetem azt beszédem keretében oly részletességgel, a minőt az ügy megkövetelne; de azon leszek, hogy kellő helyen melyen bevágva bepillantást engedjek a dolog velejébe.

Egyszerűen azt a kérdést állítom föl: miért lüktet a szocializmus Hódmező-Vásárhelyen és miért nem bír erőt venni a szomszéd: Szegeden, dacára annak, hogy ez utóbbi várost a Tisza csak az imént lerombolta.

Az erre tartozó helyes feleletben megvan a baj oka és az irány is, a mely azt orvosolhatja.

Ime a felelet: Hódmező-Vásárhely óriási határa, eltekintve a nagybirtoktól, különben is aránylag kevés ember birtokában van, a roppantul felszaporodott nép nem bír földhöz jutni, a nagybirtokon divó gazdasági rendszer, eltekintve zsarolástól és robottól, nem nyújt a munkásnépek elegendő kenyeret, a

nyomor pedig minden korban termőgya volt az erőszakos forradalomnak, ugygynevezett parasztszocializmusnak is az.

Es miért nincsen Szegeden szocializmus? Azért, mert a város, melynek földbirtoka 40.000 holdat tesz ki, ragaszkodott ahoz, hogy e birtokot két, egész tíz holdnyi parcellákban saját polgárságának bérbé adja, követve az elvet: jusson mindenkinek. És a szegedi kispolgár azt a pár holdat kertészetiileg mivelve, tehát intenzíve gazdálkodva, fentartja családját s megmarad hazafias érzületű magyar embernek.

Ez a dolog oly tiszta, egyszerű és való, mint a Kolombus tojása és arra int, hogy ne az erőszakos elfojtáson, hanem a megoldáson fáradozzék kormány és társadalom.

A két város között fennálló ellentét fényes világot vet a kötött nagy birtoktestekben rejlő bajra, sőt veszedelemre és arra: mit tesz az, a földhöz ragaszkodó magyar ember lába alá földet adni, a hol intenzív gazdálkodásra, tehát arra adhatja magát, a mire a nemzet egész mezőgazdaságának is törekednie kell.

It' nem a földosztásnak azon neméről van szó, a melyet vidéki kerületekben bizonyos bölcsök hirdetnek, hogy t. i. vegye meg az állam a latifundiumot (talán kisajátítással?) és ossza el a szegény emberek között, mert ennek a vásárnak a szegény ember adója lesz a pénz orrása — ha ugyan telik — a vasvilla pedig lesz a mérnök; ez utóbbi itt éppen úgy, mint a néppártnál, melynek gazdag leventéi éppen latifundiumaik ellen vezeték a szegénységet a meg nem támadott felekeziség szent nevében.

A megoldás egészen más, pedig ez:

1. A hitbizományi jog — ha ugyan az — eltörlése, hogy az e nemű birtok szabadabb legyen;

2. A nagy birtoktestek parcellázása és bérbeadása, hogy a gazdagság intenzív tétesék, mint ezt a Cskyak Biharban már kezdeményezték;

3. Jól megfontolt, okos telepítés, mely az ország természeti sajátságaihoz képest a népmozgalmat az állam javára szabályozza.

Nekem csak a harmadik pnnthoz van hozzáfűzni valóm, ime ez:

A modern állam mindenképen azon van hogy népességét emelje, fokozza — erre törekszik Magyarország is — de ez az utóbbi nem törekszik arra, hogy a felszaporodás

A „DEBRECZEN” TÁRCLAJA.

Honfoglalás.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

Irtá: Szentjóbó Kálmán.

Tudósok állítása szerint hazánkban a legrégebb idő óta éltek emberek. Ettől fogva kisebb nagyobb időközökben egymást felváltva sokféle nép fordult meg hazánkban. Így az agatyrzek, bók, tauriszknk, kelták, dákok, pannónok, jazzygok, rómaiak.

Már a pannónok szorgalmas földmivelők voltak, erdőket irtottak, utakat készítettek, mocsarakat száritottak ki, városokat, erősségeket építettek. Nagy kerekű társzekereken közlekednek, kereskednek.

A rómaiak Krisztus születése előtt 35 évvel ellenük indultak s 20 év múlva Magyarország dunántuli része is római tartomány lett. A pannónok leverettek, fejedelmük római fogságban halt el.

A rómaiak a mai Magyarország nyugati részét a Pannoniának, — keleti részét a dák Decebál leveretése után a Dáciának nevezett tartományba osztották, — északi részén barbárok: kvádok, jazzygok, burok stb. laktak.

Dácia 274-ben a gótok s a velők rokon vandálok hatalmába került, míg Pannoniáért ismételt dühös csatákban omlik a rómaiak, kvádok, jazzygok vére.

E közben a hunok Ázsia belsejéből

Európába törtek s a gótok által megkezdett történelmi korszakot alkotó nagy népvándorlásnak világtörténelmi jelleget adtak.

A hunok az a lánokat, a keleti és nyugati gótokat legyőzték, földjüket elfoglalták, a meghódított germánokkal a Duna mentén Pannónia felé nyomultak. Halál és pusztítás követte nyomukat. Patkóik nyomában nem nőtt többé fü. Pannónia megszűnt római tartomány lenni, lakói szolgák lettek avagy elmenekültek. Helyökön a szövetséges góthok laktak.

A hun birodalom Attila hun király alatt volt legkiterjedtebb. A Fekete tenger, a Stayer hegyek, az Al-Duna, a Keleti tenger határolták.

Attila 453-ban elhalt. Viszálykodó fiait a leigázott népek legyőzték. Ellák elesett, a hunok maradványai a Fekete tenger vidékére vonultak vissza. Egy kis töredéke Erdély bércei közé vonult. Némelyek szerint ezeknek utódai a mai székelyek. A hun birodalom élete 50 évre terjedt.

Romjain a gepidák Dáciában, a keleti gótok Pannoniában telepedtek meg. Hazánk többi vidékein különféle germán népek laktak, kik közül a skirek a folytonos harcokban csakhamar eitűntek, a gepidák nyugalmasabb haza keresésére indultak.

E szerint hazánk földje a hunok betörése utáni kélszáz év alatt sűrűn cserélt gazdát. A keleti gótok után 526-ban a longobardok, ezek után 568-ban az egész ország az avarok uralma alá került.

Az avarok uralma majdnem 250 évig tartott. Azzal, hogy az északon és a Duna-Tisza vidékén lakó népeket egyesítették, ön-

kéntelenül utját egyengették az egységes magyar állam keletkezésének.

Az avarok legyőzője, Nagy Károly frank király aki nem tűrhetette, hogy birodalma biztonságát a szomszédságában levő pogány állam veszélyeztesse, bizonyos mértékig meghagyta a meghódított népek önállóságát. Innen van, hogy tovább is laktak hazánk földjén az avarok maradványai, sőt kezdtek is, de az avarok alig 100 év alatt beolvadtak a szláv és frank népekbe.

A többi részen szlávok laktak. Azonban ami Erdélyt illeti, hiteles kútfók alapján igazolható, hogy sz erdélyi oláhok korántsem a dáciái római gyarmatosok utódai.

A szlávok nem nagy tömegekben, hanem apránként, sutyomban lépek a vándorló germánok nyomába,

Általában a szlávokról legkésőbbben tesz a történelem említést, mint a kik hatalmas fellépésre képtelenek voltak. — Privina szláv fejedelem a frank-német uralmat megbontó viszálykodásokat megragadva, rövid életű fejedelemséget alkot a Morvától a Hernád folyóig. Kesőbb Szvatopluk tett sikertelen kísérletet.

Általában a 400 éves népvándorlás alatt hazánkban a vándor népek tarka vegyülete váltá fel egymást.

A népek vándorútja vezette a mi őseinket, az őt magyarokat is e hazába s megjelenségükkel befejezik z népvándorlást.

Mondák szerint a Przsiában élt Nemrónak két fia volt: Hunor és Magor, kik a mai Azovi tenger vidékén éltek és Dulánnak, az

arányában nyissa meg a megélhetés forrásait is. Ipara, kereskedelme, közös vámterületen fejletlen; mezőgazdasága még ma is extenzív, hitbizomány, latifundium, holtkéz ellene van annak a rendszernek, mely intenzív gazdálkodással egyazon területen több embert táplálhat; és ekkor szüksékeképpen előáll a szociálistizmus és a kivándorlás.

Már pedig az önálló Magyarország mai népességének kétszeresét bőven táplálhatná! Igen ám! de itt ismét egy új vágás nyújthat kellő bepillantást és tájékozódást. Lásuk csak:

Évekkel ezelőtt a csángótelepítés szalmatüze vetett lobbot. Az előzetes megbeszélésekben ketten voltak, a kik más véleményét tápláltunk, Horváth Gyula és én. A mi eszménk az volt, hogy a bukovinai csángók nem valók az Aldunára, már csak azért sem, mert más természeti viszonyokhoz vannak hozzá-
törődve. Nézetünk az volt, hogy az Aldunára — expressis verbis. — Hódmezővásárhely, Halas, Majsza és más alföldi városok jóra való napszámos-családait kell, letelepíteni, kik a táj természeti viszonyaihoz hozzá vannak törődve, kitűnnek a vízvédelemben, szeretik a földet és művelését ott biztosan erős magyar törzset alapítanak — ott a nemzetiségek középette. Ha ez az áttelepítés sokat vonna el azt felső-magyarországi tősséggel kell pótolni, a lehetőség és eredmény mellett fényesen tanuszkodnak Szarvas és Csaba hatalmas és virágzó, eredetileg tót telepei — és mások.

Ezt annál inkább ajánlottuk, mert nyilvánvaló volt, mert a jómódu birtokos-csángó ugysen jön, a mi pedig jön, abban nem lehet az a köszönet, melyre törekedni kell.

Ez a nézet nem talált viszhangra, a csángó-bizottság megalakult.

Az ítéletet megmondja az azóta keletkezett alföldi paraszt-szociálistizmus és a csángótelepítés megrekedése, a telepések javának visszatérése.

Az alföldi szociálistizmus kérdésének a megoldása szorosan összefügg a gazdasági és népmozgalmi rendszer átalakításával és csupán ezzel oldható meg az állam és társadalom javára — errel és az állam anyagi leének hármasszlopjának kiépítésével, melynek neve:

- földmívelés,
 - ipar és
 - kereskedelem.
- Ezen alapul minden anyagi erő.

alán fejedelemnek két leányát vették feleségül. Hunor maradékai a hunok, Magoré a magyarok.

A két teetver nemzet Scythiába költözött. Innen indult ki a hun nemzet s házat alapított — mint fenebb láttuk — Magyarországon. Később a magyarok is követték őket.

A mondákat szájhagyomány alapján írta jóval később a magyarok bejövetele után. Sok száz év alatt pedig a képzelet is sokat told a valóhoz, így nem hitelesek.

A mai tudományos alapon tartott kutatások az összehasonlító nyelv tudomány segítségével megállapították, hogy a magyarok ősi fészke a Volga és Ural vidéke. Lakhelyük a Kaspi tenger part vidékéig ért le.

A magyar nemzet az ural-altaji népcsalád ugor ágából való. E nép család tagjai a magyar, finn, mordvin, cseremisiz, lapp, zürjén, votják, vogul és osztják.

Ezen nemzetek nyelvének rokonságát számos szó egyezése bizonyítja.

Már 200 évvel ezelőtt felfedezték, hogy a magyar nyelv szókincse, szerkezete rokon a finn és lapp nyelvvel. Hunfalvy Pál, Budenz József s több tudósnak alitása szerint legközelebb áll nyelvünkhöz a vogul és osztják, a miből azt következtethetjük, hogy a magyarok ezekkel legtöbb ideig laktak együtt.

(Folyt. köv.)

A pénzügyminiszter expozejából.

— A földmívelési és közoktatási költségvetés. —
Budapest, szept. 4.

Fentebb közöljük a tegnap közzétett állami költségvetés sommázatát, itt adjuk a pénzügyminiszter beszédéből, azt a részt melyen a két legfontosabb nálunk leginkább elhanyagolt ág, a földmívelés és közoktatás céljaira előirányzott költségeket ismerteti:

10. Összesen 774819 frttal a növekedésnek a földmívelésügyi tárcza rendes kiadásai, mely többlétebből a kisebb tételektől eltekintve.

a) 14624 frt a központi kiadásokra esik főképpen a növekedő ügyszámoknak megfelelőleg, a számvétségügyi és kezelési személyzetet szaporítani kellend.

b) 14524 frttal emelkednek az állami erdők kiadásai a nagyobb számban át vett közföldök üzemi kiadásainak előirányzása folytán.

c) 73336 frttal nagyobb összeggel jelentkezik a lótenyésztés intézetek szükséglete a mi főképpen a ménesek és méntelepek magassabb állományának követelménye, továbbá annak, hogy tisztítási és különösen az állatorvosi személyzetnek szaporítása s az állatorvosi kar számára alkalmas egyének képzése nemcsak a lótenyésztés érdekeiben, hanem általános közgazdasági szempontokból elodázhatatlan szükséglet képez.

d) 71470 frttal emelkedtek az állategészségügyi kiadások, a mi a pusztítólag fellépett járványos betegségek elleni hathatósabb védekezésre, jelesül kiirtandó állatokért fizetendő kárpótlásokra, továbbá tudományos művek és szakértők díjazására igényeltetik;

e) 147205 frttal növekednek a gazdasági tanintézetekre és mezőgazdasági ismeretek terjesztésére fordítandó kiadások, mely többlétebből a gazdasági tanintézetek fejlesztésére, Budapesten egy mezőgazdasági muzeum tervbe vett létesítésére, a kiselejtezett tenyész és igas állatlétszám kiegészítésére, a bakteriológiai intézet kibővítésére, valamint a fokozódó ügyviteli költségekre leendő szükséglet.

f) 142988 frtnyi többszükséglet mutatkozik az állattenyésztésnél és tejgazdaságnál, kis részében a felügyelők létszámának szaporítása folytán, túlnyomó részében pedig a szarvasmarha tenyészítés, előmozdítása céljából szarvasmarhák tömegesebb vásárlására, mely kiadás azonban megfelelő magasabb bevétellel ellensúlyozva van;

g) 19280 frttal emelkednek a kulturális és művelődési költségvetés kiadásai, főképpen egy új kulturális hivatal tervbe vett szervezése folytán;

h) 75549 forinttal nagyobb összeg irányoztatik elő a mező- és közgazdasági kutatóintézetek számára oly célból, hogy a budapesti kertészeti tanintézet, az állami faiskolák, valamint a különböző kísérleti intézmények tervszerűen fejleszthetők legyenek;

i) 10890 frtra emelkedik a mezőgazdasági statisztika szükséglete a munkát keresők s viszont munkásokat keresők összeírásával és ezen adatok feldolgozásával járó költségek előirányzása folytán; végre

k) 162000 frttal emelkednek a selyemtenyésztés átfutó jelleggel bíró kiadásai.

11. Egészben véve 1,182,428 forinttal magasabb összeggel irányoztatnak elő a vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendes kiadásai, a mi az e tárcza körébe eső valamennyi intézet fejlesztésére, nem különben korábbi törvényes intézkedésekre vezethető vissza. Jelesül a jelentékenyebb tételeket említve:

a) 40738 frttal növekednek a budapesti, 14662 frttal a kolozsvári

egyetem és 9900 frttal a budapesti József-műegyetem költségei részint a tanszékek fokozatos szaporítása, részint az elméleti és gyakorlati oktatás nagyobb szükségletei folytán s végül az egyetemi tanárok lakpénzeinek az 1893. évi IV. törv. cz. határozmányaihoz képest eszközözlendő emelése következtében;

b) 105,756 frttal emelkednek a gimnáziumok és 21,993 frttal a reáliskolák szükségletei részben azért mert a folyó évben államosított gimnáziumok után az évnek csak egy részére számításba vett költségek immár egész évre voltak előirányzandók, részben pedig, mert újabban három gimnázium államosítása van tervbe véve s végül mivel számos tanintézetnél a tanulók szaporodása párhuzamos osztályok felállítását teszi szükségessé;

c) 54,400 frttal több vétetik föl a felekezeti törvényhatósági és községi középiskolák és felsőbb leányiskolák szükségletei főképpen azért mert az elégtelennek bizonyult dologi kiadások, jelesül az internátusok élelmezési költségei s az oktatási költségek a tényleges szükséglethez képest emelendők, másrészt, mert Szegeden a város jelentékeny áldozatkészségével egy új felsőbb leányiskola felállítására czéloztatik.

d) 29,538 frttal emelkedik az állami felsőbb leányiskolák szükségletei főképpen azért mert az elégtelennek bizonyult dologi kiadások, jelesül az internátusok élelmezési költségei s az oktatási költségek a tényleges szükséglethez képest emelendők, másrészt, mert Szegeden a város jelentékeny áldozatkészségével egy új felsőbb leányiskola felállítására czéloztatik.

e) A legjelentékenyebb többlétebb, 645,273 frttal a népnevelésnél mutatkozik, a miből az 1896. évi VIII. t.-cz. értelmében a milleniumra felállítandó 400 új népiskola költségeinek utolsó részletére 198,000 frt, a községi és hitfelekezeti iskolákban működő tanítók fizetéseinek az 1893. évi XXVI. t.-cz. értelmében eszközözlendő kiegészítésére 160,000 frt és a polgári iskolai tanítók és segédtanítóknak az 1893. évi IV. törvényzikk végrehajtásaként fölvelt fizetéselemelésére 54,700 frt eszik; a fennmaradó többlétebb újabb népiskolák és polgári iskolák felállítására, a meglévőknél szükséges felsőbb, illetve parallel osztályok megnyitására, végre a tanító s tanítónőképző intézetek élelmezési s egyéb dologi költségeinek a tényleges szükséglet által indokolt emelésére igényeltetik;

k) 109,498 frttal növekedik az állami tanintézetek építésére fölvetett költségek önköltségtetésének szükséglete folytán.

A földmívelésügyi tárcza átmeneti kiadásai 250,280 forintnyi, beruházásai pedig 64,093 forintnyi emelkedést mutatnak s az előbbi többlétebb részben az 1896. évi V. törv. cz. végrehajtásának a folyamánya, a mennyiben a phillokszera által elpuzított szőlők felújításának előmozdítására 200,000 forint volt fölveendő, részben pedig abban leli indokát, hogy a társulati öntöző csatornák építésének segélyezésére 50,000 frtnyi új kiadás irányoztatott elő, míg az utóbb említett beruházási többlétebb a ménesintézeteknél a kanczaállomány szaporítása, továbbá a kassai gazdasági tanintézet számára új konvictusi épület létesítése folytán áll elő.

A vallás- és közoktatási tárcza átmeneti kiadásai és beruházásai, dacára annak, hogy több nagyszabású építkezés befejeztetvén, az ezekre előirányzott költségek elmaradnak, egészben véve 715,177 forinttal növekednek, a mi abban találja magyarázatát, hogy a kolozsvári tudományegyetemmel kapcsolatos »Karolina« kórház felépítésére, továbbá a budapesti tudományegyetem s a József-műegyetem halaszthatlan bővítésére 1500,000 forintnyi összeg irányoztatik elő, a mely építkezésekre nézve egyébként a kormány külön törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

Ujdonságok.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6-7-ig.
Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden **szerdán**.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként, e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona” a keresked. palotájában.

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11-12 óráig.

Csütörtökön)

Kedden)

Szerdán) 9-11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap) 2-5 óráig.

Vasárnap délelőtt) 9-12 óráig.

* **Róza napja.** Azt hisszük, hogy a mai napon eltérhetünk attól a szokásunktól, hogy csak a férfi névnapokat örökítjük meg lapunk hasábjain, mert a kiért tesszük, versenytársa, méltó versenytársa a férfiaknak még olyan tekintetekben is, a hol az udvariasság is az ellenkezőt kénytelen a hölgyekről beismerni. **Kalocsai Róza** olyan előkelő tagja Debreczen város művelt társadalmának, a kit széleskörű ismeretei, nagy műveltsége, pedagógiai képzettsége, megnyerő kedves modora tisztelt és szeretett egyéniségévé teszik a városnak, nem — az egész egyházkerületnek! Igen sok nemzedék került már ki az ő keze alól s lett tagja az új Magyarország oly méltán magasrétű asszony-társadalmának, de valamennyi a legjobb érzéssel gondol reá a mai napon és ezekre megy azok száma, a kik velünk együtt szívből kívánjuk neki: Az Isten sokáig éltesse!

* **Presbyteri gyűlés.** Az ev. ref. egyház tanácsstermében f. hó 6-án, vasárnap d. e. 10 órákor presbyteri gyűlést tartanak, melynek tárgya: a felsőbb leányiskola 1896/7-ik évi költségelőirányzatok, tanítók, tanítónők választása és folyó ügyek.

* **A nagyváradai tüntetés utójátéka.** A Budapesti Újságírók Egyesületének választmányára Mikszáth Kálmán elnöklele mellett ülést tartott, a melyen többi közt a nagyváradai görög-katholikus püspök ellen annak idején rendezett tüntetés egyik epilogusa került szóba. Sass Ede egyesületi tag ugyanis írásbeli beadványt intézett az egyesület választmányához, részletesen előadván azt, hogy a tüntetés dolgában nemrégiben megtartott bünygyi végtárgyaláson a tüntetésben való részvételéért őt a büntető törvény 176. §-ában ütköző magánosok elleni erőszakért hat havi börtönrre ítélte a nagyváradai törvényszék. Sass Ede beadványában elmondja, hogy ő annak idején mint a Nagyvárad szerkesztője a Patuk-fele rópiratot közölte lapjában s minthogy Páve püspök az ellene emelt vádakkal szemben nem védekezett, a közönség felháborodásának tüntetésben adott kifejezést. — E tüntetésen ő is jelen volt, de csak újságírói minőségben, a újságírói kötelességét teljesítette, amint ezt ő vegtárgyalás során is előadta. A vegből fordul most az újságírók egyesületéhez, hogy ennek föl fogását provokálja a rá kimondott ítélet erkölcsi jelentőségéről. Mert ha az egyesület a rá kiszabott ítéletet az ő egyéniségére erkölcsiileg botrányosnak találja, az egyesület tagjainak sorából kilép, hangsúlyozván, hogy

a választmány mindegyik tagjának tisztelettel aláveti magát. A nagy számmal jelenvolt választmányi tagok e beadvány alapján részletesen megvitaták az ügyet s a választmány egyhangúlag kimondta, — hogy a nagyváradai törvényszék ítéletét Sass Ede nevezve egyáltalán nem tartja diffamálósnak s ennél fogva semmi okot nem lát arra, hogy Sass Ede az egy-ület tagjai sorából kilépjen. Ellenkezőleg a választmány teljesen megbizv. Sass Ede előterjesztésének jóhiszeműségében — az ő szereplését egvedül a hírlapírói kötelességhez képest való eljárásnak minősíti.

* **Iskolai évet megnyitó istentisztelet.** Az ev. ref. nagytemplomban f. hó 7-én, hétfőn d. e. 8 órákor fog megtartatni az iskolai évet megnyitó istentiszteletet.

* **Elismerés egy vizsgálóbíróknak.**

Koncz Tamás, komorói illetőségű és társai betörők ügyében, kik **Hadházi, Nyiregyházi, Szoboszló** és több helyen lopásokat követtek el, a vizsgálótnak már teljesen vége van s ez egyenesen **Tatay** vizsgálóbíróknak köszönhető, ki szívós kitarással, ügybuzgósággal és ügyességgel semmi fáradságot nem sajnált s faluról falura járva, lelkiismeretesen gyűjtötte össze mindazon bünjeleket, melyek által **Koncz Tamás** és társait vallomásra bírta. **Tatay** vizsgálóbíró vizsgálata a **Rádai** y-féle vizsgálótnak is beillenék, mely után most már a tárgyalások következnek.

* **Iskola értesítés.** Az ágost. hitv. ev. elemi iskolában a tanév holnap azaz szombaton reggel 9 órákor istentisztelettel nyílik meg. A tanítás hétfőn, vagyis szept. 7-én kezdődik. **Az iskola szék.**

* **Bolgár vasutak építése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter értesítése szerint, a bolgár fejedelmi építési miniszterium két új vasut építésére hirdet arajást, még pedig **Rustschuk-tól Nova-Zogoráig 238 km. vonalra,** melyre a határidő f. é. nov. 19-ike az elhelyezendő biztosíték pedig 1.400.000 frt. A másik vonal **Sarambey-től Nova-Zogoráig 195 kmre** terjedne 750.000 frt. biztosíték mellett, f. é. november 6-iki lejáratával. A feltételek a bolgár építési miniszteriumban megtekinthetők, vagy a feltételi fizet ugyanott 20 frcs beküldése mellett megrendelhető.

* **Árpavásár S.-A.-Ujhelyen.** A zemplén vármegyei gazdasági egyesület 1896 szeptember hó 10 és 11-ik napján **S. A. Ujhelyben** arpavásárt tart, hol különösen a sörfőzéshez szükségelt arpa lesz nagyobb mennyiségben képviselve. Mindenemű felvilágosítással szívesen szolgál az egyesület titkári hivatala.

* **Emlék Prielle Kornélia szülőházán.** Maramaros-Szigeten a múlt héten **Sz. Prielle Kornélia,** a nemzeti színház jeles művésznője szülőházának helyén álló monumentális épületen emléktáblát helyeztek el és leleplezték le szép ünnepességgel. **Váradyi Gábor,** a városi színügyi bizottság elnöke, Prielle ragyogó művészetét esetenve, az ő nevével megörökítő emléktáblát a város gondozására bizta. Miután a lepel lehullott, **Papp Tibor** polgármester és **Szabó Aurél,** az épület tulajdonosa, mondtak beszédeket. — A daloskör ezután a Himnuszt énekelte el. Az ünnepet lakoma fejezte be, amelyen a jelenlevő művésznőt lelkes tósztokban éltették. **Este** a színházban diszlocadás volt, melyet **Szabó Sandor** prologja nyitott meg. Az ünnepre a lakosság föllobogozta a várost.

* **A műegyetem a Vaskapu megnyitására.** A Vaskapu megnyitási ünnepen, — mely szeptember hó 27-29. napjain lesz, — mint hitelesen jelentik, a budapesti kir. Józeff-műegyetem is képviselteti magát. **Entz Géza** dr. rektor vezetése alatt négy tanár lesz jelen az ünnepélyen.

* **Az első próba.** A debreczeni könyvnyomdászok tudvalevőleg dal-és zenekört ala-

pitottak, a mely — tekintve a szakkörben megnyilatkozó érdeklődést, a működő tagok ambícióját — a legszebb reményekre jogosít. A dal-és zenekör tagjai első próbájukat e hó 4-én, pénteken este fél nyolczkor a Theresianummal szemben lévő róm. kath. iskolában tartják meg, amelyre a működő tagokat ez uton is tisztelettel hívja meg az elnökség.

* **Dr. Brassai Sámuel ünneplése.** A kolozsvári hírlapírók és írók Itthon körének a napokban tartott gyűlésén — mint levelezőnk írja — indítvány tétetett az iránt hogy a kör végleges megalakulásakor tartandó diszközgyűléssel kapcsolatban a kör a legregibb elő magyar író és hírlapíró **Brassai Sámuel** tiszteletére országos jellegű ünnepélyt rendezzen. A körnek az a terve hogy az ünnepélyt a kitűnő tudós neve és érdemeihez méltó formákban rendezze. Az ünnepély részleteinek kidolgozását a tegnapi gyűlés kebeléből kiküldött bizottságra bízták. Erdekesnek tartjuk már most felemlíteni azt a helyes indítványt, hogy e diszközgyűlés alkalmából **Brassai Sámuel** érdemei veretessenek s azok részben évenként a kolozsvári unitárius főiskola jelesen végzett növendékeinek jutalmaképpen adassanak át.

* **Kossuth Lajos kardja.** Az Egyetértés tegnapi számában érdekes hírt olvasunk, mely megérdemli, ha igaz, hogy egész országban érdeklődést keltsen. Nevezetesen a **Rákóczi György** kardjának hazakerülése alkalmából elterjedt, hogy **Kossuth Lajos** az a kardja, amellyel Magyarországból elmenekült s amely utjában elvezett meg van egy **Sabaczi** szerb prefektus őrizetében. Az **E-S.** leveírója felemlítette ezt **Nikolajevits** szerb oblanitanácsos volt miniszterelnöknek, aki utódjánál **Novakovic** s a utánajárt s a prefektus csakugyan hivatalosan jelentette, hogy a kért kardnál van és az históriai becsü mert nemcsak **Kossuth Lajos**é, hanem **László király**é is tartják. A leveíró felhívja a kormányt ennek a kardnak megszerzésére annyival inkább, mert **Novakovic** miniszterelnök, kijelentette — az **E-S.** -ben szószerint közölt — levelében, hogy örülni fog, ha a kard Magyarországra nézve becses, azt nekünk ajánldozhatni.

* **A borraivaló.** Egy orosz legendásoknyvben olvashatni a következő kis mesét: Egy napon az Atya Isten a Fiu istennel sétálgatott valamelyik orosz pusztán. A Fiu Isten engedelmes gyermek módjára szemlesütve, alázatosan hallgatott, az Atya isten pedig beszélt neki a világtérmettség nagyságáról és szépségeiről. De erre a dicső beszédre rázafolt ez a nagy, köröskörül elterülő pusztaság a maga vigasztalan sivárságával. A Fiu isten nagy alázatosan figyelmeztette az Atya istent e pusztai élettelenységére. Ez pedig őszevonta szemöldökét erre a kritikára, de csakhamar észrevevén annak igazságos voltát, kétszer toppantott a lábával, mire a föld megrendült s csodák-csodája, ime két muzsik (orosz paraszt) termelt elő a talajból, egy ember, meg egy asszony. Az Atya isten megáldotta őket, mondván: Szaporodjatok és sokasodjatok, nektek adom mind ezt a földet.

A muzsik pedig nyugodtan levevé fejeéről a fővegét s azt az Atya isten felé tartván, alázatosan így szólt: — **Praechunácsáj.** (Adjál, uram borraivalót.)

* **A Kisfaludy-Társaság pályázata.** **Bethy Zsolt,** — a Kisfaludy-Társaság titkára tudatja, hogy a társaság pályázatai közül október 31-én a következőknek határ ideje jár le: **I. Lukács Krisztina** jutalom. Kívánatik operaszöveg, egész estére való, nem tisztán lyrikus, egyébként lehet a vig fajtából való is: tárgyat veheti korlátlanul a magyar mondából, a magyar társada-

lomból vagy népéletből avagy a magyar irodalom ternekeiből. A vig opera lehet prózai dialóggal elegyítve, a komoly operában ez ki van zárva. A verselesre kiváló gond fordítandó. — Jutalma 500 frt. II. **Lukács Krisztina**-jutalom: Kívánatik a jelen századbéli francia költészetből, szabad választás szerint, tíz becses lyrai vagy kisebb epikai költeménynek művészi fordítása. Jutalma 500 frt. III. **Lukács Krisztina**-jutalom: Kívánatik Arany János életének és munkáinak ismertetése a művelt közönség számára. A pályázók saját nevük alatt nyújtsák be 1896. évi október 31-ikéig munkájuk tervrajzát, megjelölve benne irányelveiket, módszerüket és forrásait s mellékelvén hozzá mutatványul legalább egy kidolgozott kész fejezetet. E nyílt pályázat alapján a társaság, esetleg a versenyzők egyikének megbízást ad a munka megírására. A kész mű benyújtásának határideje 1898. szeptember 30-dika. Szerzője kedvező bírálat esetén 500 frt jutalomban részesül. IV. **Szécher Árpád**-jutalom: Kívánatik a magyar drámai költészet története 1846-tól. Jutalma 500 frt. V. **Somogyi Dezső**-jutalom: Kívánatik egy prózabán írt, rövidebb dialog valamely széptani kérdésről. Jutalma 400 frank aranyban. VI. **Bojári Vigyázó** Sándor gróf jutalom: Kívánatik egy magyar történelmi tárgyú, prózában írandó kisebb elbeszélést, amely felnyomatott ívtől két ivig terjedhet. Jutalma 120 frt. A pályamunkák idegen kézzel, tisztán és olvashatólag másolva, bekötve, lapozva a szerző valódi nevét rejtő lepecsételt, jelmondatos levél kíséretében a fenn kitett határideig a társaság titkárához küldendők (Arany János u. 1. sz.)

* **Tisza Kálmán mondása.** Amikor Andrásy a külügyminiszteri állásról lemondott, sokan Tisza Kálmánban látták utódját. Tisza baráti körben a dolgról egy nyilatkozott:

— Olyan vagyok, mint a folyó amelynek nevét viselem. Magyarországon kezdtem itt is akarom befejezni pályámat.

* **Ferenc Ferdinánd állapota.** Ferenc z Ferdinánd kir. herceg ezidő szerint a Reichenau közelében levő Wartholz-villában tartózkodik. Mária Terézia kir. hercegnőnél. Szerdán este oda érkezik Margit főhercegnő is, úgy hogy Ottó és Ferdinánd királyi hercegek kivételével néhai Károly Lajos főherceg egész családja Wartholzban időzik. Ferenc z Ferdinánd kir. herceg állapota megnagyobbtató és sem az abnormis időjárási viszonyok, sem a bécsi utazás nem gyakoroltak rá befolyást. — A herceg azért ment Bécsbe, hogy hazafias érzelmeinek kifejezését adjon, másrészt pedig köszönetet ohajtott mondani a czárnak, miért Oroszországban oly szívesen fogadták utazása alkalmával. A herceg és az uralkodó család meleg rokonszeget éreznek egymás iránt, amelyek a czárnak Bécsben való tartózkodása idején még megerősödtek. A herceg megjelenését ezért Bécsben nagy örömmel fogadták.

* **A számművész felelete.** A német városokban ez idő szerint egy tíz éves számművész produkálja magát, a ki nem csak számoló ügyességével, hanem talpraesett ötleteivel is kiválik. Minap egy kis német városban arra kerte a hallgatokat, hogy adjanak fel neki nehéz számtani műveleteket. Erre egy urfi azt kiáltja neki:

— Hát mondja meg, mennyi hatszor hat? — Ha önmagát a végére függeszti, úgy háromszázhatvan! hangzott a szellemes válasz.

* **Szállítók figyelmébe.** A keresk. m. kir. miniszterium értesítése szerint a bolgár fejedelmi hadügyminiszterium 25.000 méter sátor vaszon biztosítására hirdet árlejtést 1500 frt biztosítható letévése mellett. A feltételek a budapesti keresk. muzeum igazgatóságánál megtekinthetők.

* **Egy intelligens uri családnál** egy tanuló teljes ellátásra elfogadtatik. Czim a kiadóhivatalban.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk —

Budapest, szept. 4.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Kormány részről jelen vannak: Bánffy br. Lukács, Erdelyi.

Napirend: A bünvádi eljárás javaslatánah általános tárgyalása.

Első szónok Erdély Sándor igazságügyminiszter, aki azért szólalt fel, hogy megnyugtassa az ellenzékét még mielőtt a vita megkezdődne.

Kifejti, hogy a kormány nagyon szerette volna a javaslatot a maga egészében törvénybe iktatni, mivel azonban sajnálattal látja, hogy az ügyész nyomozásról szóló fejezet úgy a Ház több oldalán, mint a szakkörökben ilyen sok ellenvetéssel találhozik, a javaslat többi részeinek minél előbbi törvénynyelválasa érdekében annak felvételétől ezennel eláll.

A konkrét indítványt majd a részleteknél fogja megtenni a fejezet elhagyására. (Általános helyeslés.)

Utána Polonyi Géza mondott hosszabb beszédet, melynek éle azonban a miniszter beszéde folytán elveszett.

Még Havári Dániel és Issék utz Győző beszéltek aztán d. u. 2 órakerelnök az ülést bezárta.

Honap Ugron Gabor interpellál a czár utjáról.

A lánczid legendái.

A Pesti Hirlapban a minap egy kis vitatkozást olvastam a felől: ki ment legelőször a lánczidra keresztül?

Haynau-e, 1849. november 20-án; vagy a ma is élé Boni, honvédfőhadnagy, ki 1448. november 22-én a Turzky-ezred szökevény tiszteit vitte át rajta Budáról Pestre.

E kérdésről ezen az alapon nem lehet vitatkozni. A lánczid 1849. november 20-án déli 12 óraker nyílt meg hivatalosan (mint azt az innenső és tulsó oldalon a kőoroszlán piederstáljába vésett felirat is hirdeti) és ez ünnepi alkalommal csakugyan Haynau sétált át Pestről Budára, Geringer báró polgári adlátus és egy esomó osztrák generális kíséretében, a Gott erhalte hangjai között. Szóval a lánczidat Haynau nyitotta meg és hivatalosan ő ment keresztül rajta legelőször.

Boni honvédfőhadnagy átmenete abba az időbe esik, mikor a hid csak épülőfélben volt. Ez átkeléseknek nincsen szeri száma és nincsen gazdája, ki tudná, hány padlórák munkás élt a friss alkalommal. Hogy szemünk előtt levő példát említsek: a vámházteri hidon már akkor is közlekedtek a kovacsok, nap-szamosok, mikor a közép-ő iv két vége össze nem ért s az állványokon kellett átmászkalni. A lánczidról véletlenül meg is tudjuk: ki volt a legelső ember, a ki átment, ha nem is rajta, de az elsőben kifeszített lánczán — Ez az ember Clark Ádám, az építés vezetője volt.

1848. júniusában cselekedte meg ezt a vakmerő sétát Buda felé és többször ismételte is. Ha ma jutna valakinek eszébe átmenni a hid lánczán, megtehetné minden kockázattal nélkül, a lánczon korlát van s a hidoszlopokra ugyancsak korlátos lojtója viszi föl. Az időben azonban még nem volt semminemű korlát s a hidoszlop koronája sem lévén fölépítve; a köveken kellett átmászni. Szóval nyaktörő vállalkozás volt. Széchényi levelet is intezett Clarkhoz, intve őt, hogy életet többé ne kockáztassa ily istenkiserletekkel.

De egynehány nap mulva maga Széchényi is megtette ezt a hajmáresztő utat, mégpedig szeles időben; sőt magával vitte

Béla fiát is. »Ekkori első munkatársához s egyik legkedvesebb emberéhez, Kovács Lajoshoz — mondja Liphay Sándor az 1855-iki Széchényi ünnepen tartott akadémiai fölölvásásban — e sétáját illetőleg e szavakat intezte: »Tudhatom-e, nem lesz-e erre szükségem? Ez lehet legbiztosabb menekülő utam, ahová tudom, senki sem követ.« A helyzet akkor már annyira bonyolult, hogy Széchényi, aki politikai meggyőződésének mindenkor bátor kifejezője volt, száika leti a tulzók szemében. Suttogó hírek keletkeztek az élete ellen tervezett merényletéről. Széchényi megtette védelmi intézkedéseit s ezek sorában a lánczid építő udvarának s annak fölfezgyverzet őrségének is szerepe jutott. Széchényi kedélyvilága mindinkább elborult: lelki szemeivel látta már a forradalom kitörését és imadott nemzetének a vértengerbe való elmerülését. Látományaiban szerves összefüggés keletkezik a haza és az ő feltett alkotása: a lánczid között, amelyért szintén annyit kellett küzdenie. Szinte babonás félelemmel követi a lánczid fölvezetésének veszedelmét s művelését. Ha nagyobb baj nélkül befejeződik, ez jó előjel lesz a haza sorsára is: abból új reményt fog meríteni, hogy a nemzet is megszabadul a mindinkább föltornyosuló veszedelmétől és megis eléri fejlődési folyamának összhangzatos befejezését. — Ily föprekedenek között virradt föl 1848. július 18-ike, az utolsó láncz szakasz fölvezetésének napja. A láncz fölvezetése a hidoszlopok közötti ideiglenes hajóhidon történt; a kész lánczszakasz a fölvonásáig ezen nyugodott. A fölvezetés megindításakor a gróf elhagyta kíséretét a budai hídfőnél és föltűnés nélkül a munkahid hajóinak egyikén foglalt helyet és innen nézte a láncz lassu emelkedését. Egyszerre a vontatott láncz lezuh ketté vágja az alatta levő hajókat és Széchényi a hullámokba merül. Bizonyára csak halált keresve állott arra a veszedelmes helyre, — amely sem a várásra, sem a látásra alkalmas nem volt. Jó uszó lévén, a budai parton kiszállott s onnan küldött hírt Pestre, hogy a bizonytalanságnak véget vessen. Széchényit ez az esemény igen leverte. Clark a bajt kicsibe vette. De a gróf egészen elborultan mondá: »Igy fog ez velünk is menni, tizenegy óráig fényesen fog sikerülni minden, s midőn elbizakodásunk nagyra nőtt, a tizenkettedik órában török össze minden.« Ezen gondolat nyomásától nem bírt többé menekülni. Sötét sejtelméi csakugyan megvalósultak. A hidat illetőleg is teljesült ama sejtelme, hogy azt használni soha sem fogja. Szemei soha sem pihentek a kész művön.

Mihelyt helyükön voltak a lánczok, rögtönzött ut készítéséhez fogtak. Már 1848 őszén annyira elkészült ez a nagyjában lerakott-palló-átjáró, hogy Boni főhadnagy november 22-én bizvást átmehetett rajta a maga foglyaival; hiszen az időben már ágyukat is szállítottak a felig kész lánczidra. Az első kocsi, mely áthaladt rajta, az a hintó volt, melyen Kossuth Lajos megbzásából Bonis Sámuel a szent koronát Budáról Debreczen felé vitte 1848. december 30-án.

A hid átjáró utja csak készülőfélben volt még Buda ostromakor, 1849. májusban is. — Welder tábornagy aprtilis 22-én kelt hirdetményével fenyegetőzött, hogy Pestre és a lánczidat elpusztítja; Hentzi pedig május 2-iki parancsában jelentette ki, hogy a világ nyolczadik csodáját, a lánczidat, »vérző szívvel bár« saját kezével fogja levegőbe röpteni. E fenyegetést, tudjuk, edestati Almoch Alajos ezredes akarta beváltani, Buda vára megvételenek napján, május 21-én, reggel. De a gonosz vállalkozás részletei még mindig nem eléggé ismeretesek. A közönség azt hiszi, hogy a robbantás a budai hidoszlop-on történt, vagy lent a lánczkamarában. Holott Almoch az ő puskaporos hordóit magára a hidra rakatta sorba, a déli láncz padai része alatt, körülbelül a lámpáig. Itt a szabad levegőn a puskapor nem tehetett sok kárt, csak tizenegy keresztgerendát szakitott le; de széjjeltpte magát Almochot, ki égő szivarát a puskaporba dobta. Érthetetlennek látszanék, miért követte el az ezredes a merényletet itt, ahol ugyszólván csak magának árthatott, ho-

lott ha a híd mély kamarájában robbantja föl a hordókat: a láncz horgonya pusztul el s vele a híd nagy része. De tudjuk, hogy a derék Clark Ádám vízzel árasztotta el a kamrát, mikor Hentzi fenyegetése megjelent a falakon. Nem lehetett több a híd vitális részéhez férni. A gyűlölködő osztrákság azonban mégis szavának állott: elkövette legalább azt a hiábavaló attentátumot. A gondolat: föl a hidra rakni a puskaporos hordókat, oly technikai együgyűség, hogy sokáig nem akarta elhinnt semmi katona.

Az ötvenes évek végén két fiatal tüzértiszt állított be a budai híd fő vámos házába és megkérte Goldinger Vilmos műszaki segédet, a láncz hid ma is élő derék gondozóját, hogy vezesse le őket a kamarába, Lent, a sötét, nedves aknában a tisztek soká beszélgettek egymással halkán. Végre az egyik a falra világított lámpájával és azt kérdezte Goldingertől:

— Nem tudná megmutatni hol látszik még az Alnoch ezredes szétröccsent vére?

— Az Alnoch ezredes vére? — szólta a kalauz. — Azt itt hiába keresi a hadnagy ur, mert a robbanás nem itt történt.

A fiatal tiszt valami furcsa, fanyar mosolygásra vonta az ajkát.

— Már azt én bárkinél is jobban tudom, hogy itt történt.

A jó Goldinger ur is elmosolyodott:

— Én meg lejobban tudom. Ha tet-zik, megmutatom önöknek fönt a tizenegy leszállított keresztgerenda helyére tett ujabbakat. Ma is hiányos a fölszórólásuk, mert nem volt idő elég lyukat furni a vasba. Alnoch ezredes kint, a hídon, a szabad ég alatt gyújtotta meg a puskaport, a maga szempontjából hihetetlenül együgyűen...

Most a másik tüzértiszt nagyot csipelt a Goldinger karján:

— Hallgasson! — suttogta hirtelen. — A hadnagy ur az Alnoch ezredes fia...

Minderek elcsöndesültek. A kis társaság némán mászott föl a napvilágra a meredek lajtörőn. A vámos házikó előtt a tisztek röviden megköszönték ő szíves kalauz fáradságát és távoztak.

Alnoch attentá-uma után két hónappal, 1848 júliusában, Dembinski houvéd tábornok is rá parancsolt Clark Ádámra, hogy a láncz hidat azonnal bontassa le. Az okos angol azonban kutyába se vette ez a furcsa parancsolatot s a hid ellen immár negyvennyolcz éve nem történt semmi merénylet, kivéve, mikor tavasszal rárakták azokat az ékteleket, egész karakterét megcsúfoló, rút villamos lámpákat.

Világra szóló anekdota, hogy a láncz hid négy kőoroszlánjának a szobrász elfelejtett nyelvet faragni s mikor egy vargúnyos észrevette ezt a bohó mulasztást a művész szégyenében a Dunába ugrott. Hogy az oroszoknak mégis csak van nyelvök s hogy a művészt a gonosz vargúnyos nem üzte a balába nem lehet vita tárgya. Érdekesebb az a kérdés ki faragta Budapestnek a legszebb állat szobrait. A láncz hid krónikái szerint az angol Teasdale kiből magyar ember lett és Balaton-Fürdő mellett kastélyt épített magának. Most tízenegy esztendeje azonban mikor az öreg Marsalkó képfaragó meghalt az egész sajtó neki tulajdonította a nyelvellen oroszlanokat és a művész családja nyilatkozott a lapokban hogy az öreg ur világleteben sokat boszankodott ezen a mende mondán s azt szokta dörmögni: »Nem vagyok én hu-füstölő, hogy a nagy nyelveket keresgéljem. És a Dunába se ugrom teringette!« Ellenben igen büszkélkedett szép művében. Igazán el kelene valahára döntni ki faragta azt a négy oroszlan? Teasdale-e Marsalkó-e?

Ez a mi gyönyörűséges Budapestünk olyan szédítő sebese fiatalodik hogy ma-ho nap uysis legtisztább régisége lesz a láncz hid. M: vénüök gyűjtjük az adatokat. Mindennap vész el valami. Peldául ki tudja mer ma a Nagy Kristóf, meg a vastaskó legendáját? De mindez ket majd egy szürke ózi napo mesélem el, mikor jölesik emlékezni régiekről.

Tóth Béla.

Különfélék.

A lefőzött Eiffel-torony. Az angol vér nem nyugszik addig, míg olyat nem sikerül teremtenie, a mi a maga nemében a legjobb, a legszebb vagy legalább is a legnagyobb. Most is építenek London mellett a Wembley parkban egy óriási tornyot és nyíltan hirdetik, hogy az lesz a világ legmagasabb építménye. A torony magassága 1150 láb lesz, vagyis körülbelül 380 méter, tehát 150 lábbal több az Eiffel toronynál, külsőleg kissé hasonlít a párisi vaskolosszushoz. Négy oszlopon nyugszik. Apterülete 400 láb. Már készen áll az első pihenőhely, a melynek magassága 155 láb és a tenger színe felett 403 lábnyira van. A pihenőhely négy sarkán négy hatalmas pavillon áll, középen pedig négy gőzerőre berendezett óriási felhúzó készülék, mindegyik 55 személyre. A legközelebbi pihenőhely 500 lábnyi magasságban lesz. Eddig 52,000 mázsa aczél használta el a toronyra; elkészüléséig 140.000 mázsat fog felemészteni.

Nansen élcz. — Mit szól az északi sark lefedezéséhez?

— Semmi sem hagyott még oly hidegen mint ez.

Pasteur afférja. A halhatatlan emlékü tudósnak egy ízben összekocczanása volt C a s s a g n a c Pallal. Cassagnac sértve érezte magát s az ügyet lovagias uton kívánta elintéztetni. Két segédje a labororiumban találta Pasteurt, a mint éppen trichinákkal kísérletezett. Önök ugyebár elégtételt kérnek tőlem, mondá P a s t e u r a segédeknek. Igen, válaszoltak azok. Mint kih volt félnek jogomban áll fegyvereket választani. Nos tehát én e z e k e t választom. S ezzel két hatalmas kolbászt tett az ámuló segédek elé. Az egyik, mocdó Pasteur pompás hussal, a másik azonban trichinákkal van megtöltve, külsőleg mindkettő egyforma, úgy, hogy bajos őket megkülönböztetni. Mondják meg C a s s a g n a c urnak, hogy válaszson egyet a kettő közül, a másikat én fogom megenni. Mikor a segédek hírül vették C a s s a g n a c-nak P a s t e u r választát, hallani sem akart többé a párbajról.

Értekes levél. — Tegnap roppant értekes levelet szereztem, dicsekszik a gyűjtő barátja előtt.

— Kitől való az a levél?

— II. Frigyes porosz királytól.

— Ugy? És mit irt abban a levélben?

— Rövid de fontos a tartalma: »Mária Teréziának, Bécsben, Hofburg. Ezennel megüzenem önnek a hétéves háború. Nagy Frigyes.

A képkeret titka. Obenaus Ferencz bucki földművesnek egyik bécsi nagynéje, átadott egy régi olajfestményt, hogy keretet a ratapadt szennytől tisztítsa meg. Obenaus szétszede a keretet és ugyancsak nagy volt a meglepetése, amikor benne ötven-ezer forintnyi papírpénzt talált. A talált pénz, a melyet valószínűleg a 66-os idők zavarában rejtettek el a keretbe, nagy galibát okozott. Egy másik nagynéni azt állította, hogy a festmény tulajdonképen az övé s ő csak azért adta át, mert lakásában nem talált számára helyet. Obenaus pedig ragaszkodott ahhoz, hogy neki mint b e c s ü l e t e s megtalálónak, a törvény is biztosítja a talált érték tíz száz lekát. Ki is fizettek neki ötezer forintot, akkor a két néni kezdett perlekedni, míg végre egyezséget kötöttek s a megmaradt összeget egyenlően megosztották. Mikor minden rendben volt, betértek egy pénzváltóhoz, hogy a pénz mai értékét fölvegyék. Képzhető azonban rémületük, mikor hallották, hogy a pénznek 1866-ban, s még utána is néhány esztendőig 50.000 forint értéke volt, ma azonban semmit sem ér, mint a határidő már rég lezve volt. A két szegény asszonynak a pörösködés is sok pénzt főlemészttette, de lejobban fáj nekik az az ötezer forint, a mit öcsösüknek ma is érvényes csengő valu-

tában fizettek ki. Nyomban fel is szőllították, hogy adja vissza, csak hogy a szerencsés Obenaus makacsodik. A nagynéni a bírósághoz fordultak igazságért.

A kíváncsiság. Temetés vonul el az utcán. Egy kíváncsi vén asszony odatolakodik a gyászmenethez megállítva egyet a kísérők közül, fesztelenül azt kérdezi:

— Nem tetszik tudni, hogy kit temetnek?

Az uri ember, a kit ez a kíváncsiság boszantott egy kicsit, egy pillanatig gondolkozni látszik, aztán így felel:

— Ha nem csalódom, hát azt akit a halottas kecsin visznek.

Decroix ur keservei. Decroix ur elnöke a dohányzás korlátozására alakult egyesületnek. Halálán földadat, mert soha elnöknek a hivatása annyira nem volt nehéz, a munkája háládatlanabb és eredménytelenebb, mint az övé. A világ egyelőre még nem akar leszokni a dohányzástól. A napokban azonban ritka öröm érte Decroix urat az egész európai sajtót bejárta az a hír, hogy a fiatal orosz czárné ellensége annak, hogy a hölgyek dohányozzanak s hogy udvarhölgyei és az előkelő társaság hölgyei között meg is fogja szüntetni ezt a szokást. Ebből az alkalomból nem tartjuk érdektelennek emondani egyet más azokról a hölgyekről, akik dohányozni szoktak. Hadd növeljük mi is Decroix ur keservét. Franciaországban régi szokás már a dohányzás a hölgyek körében. Egy Bourbon hercegeőről fel van jegyezve, hogy a XIV. Lajos udvarában — pipázott. Chartas hercegnőt is ezzel gyanusítják. — A mai francia hölgyek megelőlszének a cigarettával. A spanyol hölgyek cigarettát és szivart egyaránt szívznak, amíg Amerikában ez nagyon újfajta divat. Nincs még tíz éve sem, hogy három fiatal leányt, aki nyílt utcán cigarettázt, bekiérték a rendőrségre, az illendőség nyilvános megsértése címén. Franciaországban nem egy válóper okai közt szerepel, hogy a feleség dohányzik. Az uralkodónők sorában alig van egy-kettő, aki nem dohányzik, Decroix ur nagy fájdalmára. A derék embert azonban a legnagyobb csapás akkor érte, amikor Casimir Périer tavozott az elnöki székből. Mert ez volt a Decroixnak való ember, nemcsak ő maga nem dohányzott, hanem a hivatalban sem tűrte a füstöt. Utána jött azonban Faure Feliz, aki nemcsak szivarozik, de pipázik is.

Francia erkölcsök. A párisi vizsgálóbíró előtt egy elvetemedet ember áll, a ki két vén asszonyt megölt, hogy kirabolhasa őket. A vizsgálóbíró komolyan rászól a vádlottra.

— Ön képviselő?

— Nem vagyok az, uram.

— Ugy talán ujságíró?

— Az sem vagyok.

A bíró arca hosszúra nyúlik, aztán enyolegve felel:

— Ugy csak távozzék, barátom. Ön szabad.

Tevék Amerikában. Az Egyesült-Államok nyugati részeiben, különösen Új Mexikóban, Arizonában, Nevadában és Dél-Kaliforniában nagy pusztaságok vannak, amelyek vissza riasztó sivarság dolgában semmiben sem különböznek a Szaharától, sőt néhol, mint például a dél-kaliforniai Halál völgyében borzalmaság tekintetében felül is múlják. Az utazás ezeken a sivatagon, amikor a Missisipi melléken levő államokat még nem kötötte össze vasút Kaliforniával, roppant nehézségekkel járt, mert a teherhordó állatok számára nem vihettek elég vizet s e miatt sok karaván pusztult el. Az amerikai kormánynak azután az az ötlete támadt, hogy tevéket telepít át ezekre a sivatárokra. Százötven tevéet vásárolt Afrikában s a sivatag hajóit nagy nehézségekkel szállították át Arizonába, de nemokára arra a szomorú tapasztalatra jutottak, hogy az áttelepített tevék semmiképpen sem használtak. A nagyobbbrészt éles kavicsból álló és szurós kaktuszokkal gazdagon benőtt talaj felhasított a puha homokhoz szokott tevék lábait s a kormány csakhamar megunva a kísérletezéséket elakarta adni a tevéket, minthogy lelőni nem akarták őket, szabadon bocsátották. Harmincz esztendő is elmúlt azóta, de a szabad-

jukra bocsátott tevék, a helyett, hogy elpusztultak volna, inkább megsokasodtak s hozzá szoktak az új talajhoz és Arizóna helyi viszonyaihoz. A Gila partján, a Fehér hegyek közelében nemrégiben láttak, egy ilyen elvadult tevékből álló csordát, amelyben ötszáznál több tevé volt. Találkoztak még más tevecsovdákkal a Mojave sivatagban és Arizóna más részeiben is. Nagyon valószínű tehát, hogy a tevék Arizóna és California kultur életében még jelentékeny szerepet fogak játszani, ami annál is inkább remélhető, mert például a délafrikai strucc is meghonosodott Amerika déli vidékén s különösen Kaliforniában nagy sikerrel tenyésztik is.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

szept. 3

A készárúület hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	75	6.85	6.86	76
"	77	7.05	7.10	78
"	79	7.05	7.10	80
Tiszavidéki ó	75	7.05	7.10	78
"	77	7.20	7.25	80
"	79	7.20	7.25	80
Pestvidéki ó	75	7.00	7.05	78
"	77	7.15	7.20	80
"	79	7.15	7.20	80
Fehérmegyei ó	75	7.05	7.10	78
"	77	7.15	7.20	80
"	79	7.15	7.20	80
Bácskai ó	75	7.05	7.15	78
"	77	7.2	7.30	80
"	79	7.2	7.30	80
Észak magy	75	7.05	7.15	78
"	77	7.2	7.30	80
"	79	7.2	7.30	80

	Min. hekt.-ben	Ar	kilógram
Rozs elsőrendű	uj	70-72	6.25 6.30
" másodikrendű	"	"	6.10 6.15
Árpa takarmánynak	"	60-62	4.20 4.50
" égetni való	"	62-64	5.20 5.90
" serfőzdei	"	64-66	6.40 7.70
Zab	uj	39-41	5.50 5.75
Tengeri bánsági	uj	"	3.80 3.90
" más nemű	"	"	3.70 3.75
Repece bánsági	"	"	0- 0-
			10.10 10.75

Kőbányai sertés-piacz.

szept. 3.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Óreg nehéz (páronként 400 klgon felüli súlyban — krig. 2. Óreg közép (páronként 300-400 kilogram súlyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 20 klgon felüli súlyban) 54-55 krig. 4. Fialat közép (páronként 251-320 klg. — súlyban 54-55 krig. 5. Fialat könnyű páronként 250 kgr. terjedő súlyban — krig. Magyar szedett nehéz páronként 280 klg. felüli súlyban 45-46 kr. Közép pkint 220-180 klg. fel-súlyban 44-45 krig. Könnyű pkint 200 klg. terjed-súlyban 43-44 krig. III. Szerbia Nehéz pként 220 ki felüli súlyban 48-49 krig. Közép pként 220-260 klg terjedő súlyban 45-46 krig. Könnyű pként 220 klg terjedő súlyban 44-45 krig.

Sertés létszám 1896 szept. 1. napján volt kész-tében 2561 drb. 1896. szept. hó 2-ik napján felhaj-tatott — drb. 1896 szept. 2-ik napján elszállítatott 69 db. 1896. évi szeptember hó 3-ik napjára marad készletben 2561 db. A hizott sertés üzletirányzata — változatlan.

CSARNOK

Az Ypszilonosék.

— Elbeszélés. —

Fordította: **Kalocsa Róza.**

(Folytatás.)

Cserépné keresztülvitte, hogy asztala-nál sohasem volt szó az ételekről. Mióta az öreg ur meghalt, azóta ő nagysága maga fő-zőt és minthogy sok időt nem pazarolhatott a főzésre, hát csak olyan is volt az.

— Ne törje az ember soha a fejét az évésen — ezt mondogatta övéinek szüntelen. És tessék, ez a Sándor!

Igaz, a fiu sohasem kért az ételekből, hanem nagy szemmel folyton a tálba bámultak. mig abban csak egy morzsányi eledel is volt. Sándor egy évvel idősebb volt Aladárkánál, de bele nem birt az anyja kopácsolni egyetlenegy költeményt sem; e mellett sem szidás, sem ültet nem vitte annyira, hogy meghajtsa ma-gát és idegeneknek kezét csókoljon. És a csi-nos kis Aladárka mellett mily otromba kiné-zésű volt! Hasztalan volt minden fáradság, hogy előkelő megjelenése legyen; gyűlölte az új ruhákat, ha felöltöztették. duzzogva ment övéi után s odadörzsölődött minden szeglet-hez, csakhogy ne lássék ruhaja ujnak. Ösz-tönszerűleg érezte, hogy szűk bársony ruhá-jában, nagy fején a bársony barettel, nevet-séges egy maskara.

Cserépné ő nagysága fiának ezt a ma-gaviseletét rossz természetének tulajdonítá és komolyan hozzálatott, hogy a gyermekből ki-irtsa ezt a rut magaviseletét. A kis fiu meg azt hitte, hogy anyjának különös öröme telik abban, őt olyan furcsa öltözékbe dugdosni, melyben szegylli magát és mikor kenyeret kérve anyjától, azt a feleletet kapta, hogy neki nem kell meghízalt gyerek — a szegény fiu ezt megfoghatatlan kegyetlenségnek tar-totta, a mely ellen fellázadt, zúgolódott, de természetesen csak magában.

A kis fiu persze nem érte fel észszel, hogy anyjának megvannak alapos okai, a miért háztartását szerény terjedelmű gyomor-hoz szabja, ő csak azt értette meg, hogy ő ehetnek, gyomra örökösen gyöttri, hogy majd megbódul bele. Hogy aztán ilyen körülmények közt Sándor nem volt valami kedves gyer-mek, hanem mogorva arcczal, sőtét tekintet-tel járt-kelt és minden pillanatban kész volt nekirontani az előtte örökös példányképek állított ücscsének, azon nem lehetett csudál-kozni. Cserépy ur az igaz, hogy néha szeret-teljesen megsimította nagyobbik fiának fe-keke haját, de a kis fiu csakhamar tudatára jött, hogy ő apjában nem talál támaszt, mert az az eset még nem fordult elő, hogy Cse-répy ur ellent mondott volna nevének, vagy közbelépett volna, a mikor az asszony szük-ségesnek látta, fiait megfenyíteni.

Egy napon még a szokottnál is gondo-sabbban, ünnepélyesebben öltöztette fel fiait Cserépné, aztán kezöket megfogva, elvezette őket — most először — az iskolába. Sándor már hét éves, Aladárka még nem volt egé-szen hat éves; de édes Istenem, e kis fiu rendkívüli tehetséges volta miatt kár volna minden elvesztett pillanatért; oh, e miatt nem

aggódott a jó asszony, lelki szemeivel már látta, a mint osztályból osztályba haladt föl-felé, mindig fokozódó kitüntetésekkel, de a nagyobbikkal, — fájdalom, — másként áll a dolog.

Igy aztán roppant szóhalmaz mellett kötötte a tanító lelkere Cserépné az ő egyik tehetséges és a másik tehetségtelen fiát és anyjuk távoztával a fiuk a padba ültek. Mi-kor Aladártól kérdezték a nevét, azt felelte, hogy ypszilonnal írják. Erre az iskolás gyer-mekek felkaczagtak s Aladárnak rögtön meg-volt a gunyveve, attól a pillanattól fogva csak úgy hívták: »Ypszilonka«.

Sándornak az első dolga az volt, hogy széles csipkegallérát letépte és a zsebébe gyúrta. Otthon határozottan megmondta any-jának, hogy ők úgy vannak öltözködve, mint a majmok, ő nem akar másforma lenni, mint a többiek, mert az gyalázat. Cserépné ter-mészetesen nem fogadta el a megleckéztetést fiától és így a küzdelem nem ért véget.

De míg Aladárka kifogástalan magavise-lettel játszogatva vagy tanulgatva ült anyja lábainál, addig Sándor előtt új világ nyílt meg, melyben az eddig oly elkeseredett gyer-mek kedélye derülni kezdett.

(Folyt. köv.)

Hirdetmény.

Hunyad vármegyében, vasuti állo-más és rendezett tanácsu város közelé-ben mintegy öt éve történt erdőletaro-lás folytán előállott 4000 **négyezer holdnyi legelő** szarvasmarha, juh és lo állomány nyári legeltetésére alkalmas **1897 évi január 1-től több évre előnyös feltételek mellett bérbe kiadó.** Ugyancsak e helyütt bérbeadandó a fent kitett időtől számított több évre évi **500 szekér szénát termő kaszáló** akár lelegeltetésre, akár lekaszálásra.

Közelebbi feltételek megtudhatók

Dr. Pándy István

ügyvéd urnál **Déván**

kihez a komoly reflektálók írásbeli megkereséseiket intézhetik.

Alkalmi vétel!

Női és férfi czipők, férfi és gyermek kalapok
ingek, gallérok, nyakkendők
s egyéb uridivat cikkek
rendkívül olcsó árban
kaphatók míg a készlet tart

Adler Simonnál
Nagyvárad-utca Gáll-ház a Corsóval szemben.

Alkalmi vétel!

Stern József **és Testvére**
nagykereskedők és gyárosok.

DEBRECZEN, Piacz 1584 a «Bika» szálloda mellett.

UJDONSÁGOK!

az őszi és téli idényre az újabban kibővített **detail** osztályban

Jäger gyapju és pamut

alsóruházati cikkek,

✕ **harisnyák, keztyük,** ✕

nők, férfiak és gyermekek számára.

Színes velcz szoknyák és nadrágok.

Vadász ujjas és kötött bekötők.

Berlini kendők és sálak.

 Norinbergi áruk?

nyakkendők, esernyők, pénzerszények.

 KEFE-ÁRUK

háztartási, gazdálkodási és ipari
célokra.

Ecsetek, meszelők, seprők,
ruha-, haj-, fog- és körömkefék,
fésük szappanok,

illatszerek, valamint minden szak-
mához tartozó bel- és külföldi toilett
cikkek dus raktára.

Fodrász kellékek

 nagy választékban!

Szintaórt **himző pamutok** és **selymek.**

 Mindenféle bélés áruk és szobakellékek.

Hímzések, csipkék, szallagok és csipkefüggönyök.

6345.—1896. áb.

Hirdetmény.

A debreczeni 4685. sz. telekkönyvben irt **Szteriádi Sándor, Kálmán, Piroska** és **Margit** tulajdonát tevő 20—24 hold **ujosztású föld** a **f. 1896. évi október 1-től** haszonbérbe adatik, bérleti szándékozók ajánlataikat a váro-i árvaszékhez 15 nap alatt adják be; később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Debreczen sz. kir. város árvaszékének 1896. július 25-én tartott nyilvános üléséből.

Bészler Károly,
h. elnök.

Illési Gyula,
h. jegyző.

Gróf Vay Tihamér Ö
Méltósága Irota és Szakácsi ha-
tárban levő

makk termése

és
2000 hold tölgy és cser
eladó.

Ezen környéken sertésvész
nem létezik, bővebben meg-
tudni **Singer Simon** bér-
lőnél.

Irota u. p. Lak. Borsod-megye.

Ritka alkalom!

Csakis rövid ideig.

Baum Miksa

üzletének feloszlatása miatt

 az összes raktár

minden elfogadható áron

 ugy kicsinyben mint nagyban

eladatik.

Csakis rövid ideig.

Ritka alkalom!

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.